

ISSN 1335-664X

1/2016

OBČASNÍK KNIHOVNÍKOV BRATISLAVSKÉHO KRAJA 1/16

**(bulletin Krajskej pobočky
Spolku slovenských knihovníkov a knižníc
Bratislavského kraja)**

**VYDAVATEĽ,
TLAČ A REDAKCIA**
Knižnica Ružinov
Tomášikova 25
821 01 Bratislava
IČO: 226 815
Tel: 02/44 45 47 04
Fax: 02/44 45 60 36
E-mail:
kniznica@kniznica-ruzinov.sk

**ZODPOVEDNÝ
REDAKTOR**
PhDr. Darina Horáková

**VÝKONNÝ
REDAKTOR**
(aj DTP)
Mgr. Peter Kuzma

REDAKČNÁ RADA
Mgr. Daniela Tóthová
(predseda)
Mgr. Lenka Čechvalová
PhDr. Anna Faklová
Mgr. Peter Kuzma
PhDr. Jana Matúšková
Mgr. Helena Mlejová
Janka Némethyová

Mgr. Michal Sliacky
Mgr. Marta Špániová, PhD.

**MIESTO
A DÁTUM VYDANIA**
Bratislava, 21. 6. 2016
(ako 1. číslo v roku 2016,
celkove 32.)

Vychádza 2 x ročne

Evid. č.: EV 981/08 (MK SR)

Zadarmo
(distribúované len pre
členov Krajskej pobočky
SSKK BK)

TYP PÍSMA
Times New Roman

NÁKLAD
100 výtlačkov

**REDAKČNÁ
UZÁVIERKA**
6. 6. 2016

**KRAJSKÁ POBOČKA
SPOLKU SLOVENSKÝCH KNIHOVNÍKOV
A KNIŽNÍC BRATISLAVSKÉHO KRAJA
KNIŽNICA RUŽINOV
BRATISLAVA**

ISSN 1335-664X

**OBČASNÍK
KNIHOVNÍKOV
BRATISLAVSKÉHO
KRAJA**

Ročník 17

Rok 2016

Číslo 1

O B S A H

1. Peter Kuzma: Čo sa to vlastne okolo nás deje? (5)
2. Príhovor predsedníčky KP SSKK BK Daniely Tóthovej (7)
3. Daniela Tóthová: Na margo bilancie činnosti verejných knižníc Bratislavského samosprávneho kraja (9)
4. Eva Šulajová: 25 rokov Oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých v Mestskej knižnici v Bratislave (11)
5. Judita Kopáčiková: Nové projekty Staromestskej knižnice (15)
6. Anetta Zelmanová: Noc s Andersenom v Senci (17)
7. Mária Knotková: Noc s Andersenom v Malackách (20)
8. Lenka Čechvalová: Seminár ... aby nám deti rady čítali 2 (23)
9. Rozhovor s Mgr. Adrianou Adamovskou, pracovníčkou Útvaru marketingu Knižnice Ružinov (26)
10. Helena Mlejová - Eva Šulajová: Malý slovník bibliografov Slovenska (informácia) (34)
11. Eva Cíferská: Ceny udelené v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska 2015 (35)
12. Vlasta Kalinová: Spomíname (41)

Autori príspevkov

- Mgr. Daniela Tóthová - Malokarpatská knižnica v Pezinku
(daniela.tothova@kniznicapezinok.sk)
- Mgr. Eva Šulajová - Mestská knižnica v Bratislave
(eva.sulajova@mestskakniznica.sk)
- PhDr. Judita Kopáčiková - Staromestská knižnica
(riaditel@starlib.sk)
- Mgr. Anetta Zelmanová - Mestská knižnica v Senci
(kniznica.msks@e-net.sk)
- Mária Knotková - Mestská knižnica v Malackách
(kniznica@mckmalacky.sk)
- Mgr. Lenka Čechvalová - Staromestská knižnica
(sluzbyzr@starlib.sk)
- Mgr. Helena Mlejová - Mestská knižnica v Bratislave
(helena.mlejova@mestskakniznica.sk)
- Mgr. Eva Cíferská - Bibiana - Medzinárodný dom umenia pre deti, Bratislava
(ciferska@bibiana.sk)
- PhDr. Vlasta Kalinová - dôchodkyňa
- Mgr. Peter Kuzma - Knižnica Ružinov, Bratislava
(kuzma@kniznica-ruzinov.sk)

**Naozaj len veľmi stručne
k obsahu tohto čísla**

Čo sa to vlastne okolo nás deje?

Opäť musím konštatovať - či mi už veríte a či nie - že aj keď som sa ani tentokrát s predsedníčkou Krajskej pobočky SSKK BK nedohovoril, jej úvodný príhovor úplne harmonizuje s tým, čo som chcel povedať a k čomu som si už niekoľko týždňov robil poznámky.

Takže, pokiaľ chce byť knižnica **on-line** – čo je, vzhľadom na súčasné trendy a spoločenskú situáciu, nevyhnutné – musí byť, a to je možno paradox – v prvom rade perfektne **off-line**, to znamená, že musia fungovať a byť naplnené základné atribúty jej existencie ako materiálo-technické, personálne, finančné a iné zabezpečenie, vďaka čomu môže rozvíjať svoje aktivity, vymýšľať a aj realizovať projekty a podobne. **V opačnom prípade môže síce tiež byť on-line, ale len ako stagnujúci a odumierajúci výhonok moderného a expandujúceho digitálneho sveta...** Túto skutočnosť potvrdil aj seminár (pripravila ho Krajská pobočka SSKK BK), ktorý sa konal 8. júna 2016 v Univerzitnej knižnici pod názvom „Prezentácia knižníc v on-line prostredí“ a ktorý ma milo prekvapil. Entuziazmom a erudíciou všetkých prednášajúcich, ako i záujmom zo strany prítomných počúvajúcich.

Na druhej strane **situácia okolo štatistických výsledkov knižníc** - ich využívania, používania, a najmä svojráznej „autorskej manipulácie“ s nimi mi doslova vyrazila dych a ešte teraz sa z toho spamätávam.

V nemalej miere mi pomohol i prúd živej vody v podobe **aktív, snažení a „výmyslov“ verejných knižníc Bratislavského kraja**. Či už sú to obľúbené a inovatívnymi prvkami sršiace „Noci s Anderseonom“, práca v prospech nevidiacich a slabozrakých v Mestskej knižnici

ci v Bratislave, či projekty a námety z dielne Staromestskej knižnice.

Ďalším nádejne sa rysujúcim prvkom sú aktivity **mladých bratislavských knihovníkov**, ktorí sa ozývajú čoraz častejšie - a to nielen na sociálnych sieťach, ale i v klasickom off-line prostredí, a tiež v rámci podujatí, ktoré pripravuje Krajská pobočka SSKK BK. Preto sme zaradili do čísla i rozhovor, ktorý bližšie špecifikuje záujmy, postoje a pocity mladej nastupujúcej generácie v knižnično-informačnom svete. Vytvára sa tak priestor pre tvorivú a konštruktívnu koexistenciu dvoch generácií, z ktorých jedna - tá pomaly ustupujúca, má snahu odovzdať tej novej a nastupujúcej čo najviac zo svojich skúseností a životného know-how - a pritom nebrzdiť a neobmedzovať jej tvorivý priestor a inovatívnu energiu. Veď všetci sme na spoločnej lodi, ktorá musí doplávať čo najďalej.

Posledné tri príspevky (**bibliografické aktivity, ocenené knihy a ich tvorcovia, nekrológ**) len potvrdzujú známu skutočnosť, že treba si vážiť a rešpektovať to, čo svojou prácou a svojimi aktivitami dosiahli iní, tí žijúci i tí, ktorí už nie sú medzi nami - pretože všetci sú pre nás príkladom a poučením.

A ak by ste naozaj chceli počuť, čo sa to vlastne okolo nás deje, majte oči a uši otvorené, pretože situácia je skutočne vážna a nemožno ju bagatelizovať. V tom najlepšom slova zmysle.

Výkonný

**Príhovor predsedníčky
Krajskej pobočky SSKK Bratislavského kraja**

Úvodom

„Sen všetkých milovníkov kníh sa stal skutočnosťou.“ Táto veta uvádzala internetový článok o kníhkupectve v hlavnom meste Taiwanu, Tchaj-pej, ktoré je otvorené 24 hodín. A najrušnejšie je v ňom od desiatej hodiny večer do druhej hodiny ráno. Ponuka kníh konkuruje drinkom z nočných barov a kníhkupectvo získalo povest' jedného z najpopulárnejších miest v meste. Kníhkupectvo umožňuje čitateľom čítať tak dlho, ako chcú, a knihu si nemusia kúpiť.

Knihy však pre návštevníkov nie sú jediným lákadlom. Pretože obchod by nebol takto ziskový, kníhkupectvo ponúka aj rôzne hudobné a tanečné predstavenia, premietajú sa tam filmy, podáva čaj, káva alebo víno vo vínnej pivnici. Okrem toho sa tam konajú umelecké výstavy, kuchárske šou, môžete si kúpiť niečo na zahryznutie, ale aj na oblečenie. Celý koncept je však tvorený tak, aby propagoval knihy a inšpiroval ľudí k čítaniu. Nepripomína vám to niečo?

Kníhkupectvo je predsa na to, aby predávalo knihy. Knižnica je na to, aby požičiavala knihy. Štatistiky ale ukazujú, že počet výpožičiek v knižniciach stále klesá. Knižnice sú v tejto donedávna hlavnej činnosti „stratové“. **Koncept knižnice ako „požičovne“ a kníhkupectva ako „predajne“ už neplatí.**

Kníhkupectvo aj knižnica sa musia stať miestom, kde ľudia budú chcieť tráviť čas, najlepšie v spojení s literatúrou a čítaním. Manažment a pracovníci knižníc budú musieť služby, priestory a svoj prístup prispôbiť tomu, aby návštevníci (čitelia, používatelia) do knižníc stále a dobrovoľne chodili.

Na facebooku bola nedávno diskusia o vystúpení propagátora čítania Tibora Hujdiča alias pána Mrkvičku s postrehmi z návštevy dánskych knižníc. T. Hujdič svoje vystúpenie nedokončil kvôli „búrlivým, spontánnym diskusiám“ z (predovšetkým) knihovníckeho

publika. Hovoril o tom, že bežné práce knihovníkov (požičiavanie, zkladanie dokumentov, poskytovanie prístupu k literatúre) robia roboty alebo počítačové siete, že tlačené knihy sú na ústupe, 60% užívateľov knižnice si nepožičia knihu atď.

"Sú iba dva druhy knižníc - knižnice, ktoré sa zmenia a knižnice, ktoré zaniknú." Táto hláška v podaní T. Hujdiča opäť šokovala knihovnícku verejnosť, aj keď ňou už v roku 2006 šokoval účastníkov celoštátnej konferencie „Knižovny súčasnosti“ riaditeľ Mestskej knižnice v Prahe Dr. Řehák.

Hoci nás to stále prekvapuje, meníme sa, možno si to ani neuvedomujeme. Naša krajská pobočka navštívila v máji knižnice v Zlíne a práve v zlínskej univerzitnej knižnici (Knižnica Univerzity Tomáša Baťu) je najnavštevovanejším oddelením časť nazvaná „obývačka“ s množstvom sedacích vakov, s pohovkami, možnosťou študovať poležiačky, zdriemnuť si, s automatom na upchávky do uší. K dispozícii je veľa pracovných a študijných miest, terminálov, samoobslužné kopírovanie a skenovanie, robot na vypožičiavanie a vracanie kníh aj na platenie poplatkov. Knihovníkov iba veľmi málo, ale kto ich potreboval, našiel ich na stálom mieste. To je práve tá zmena, ku ktorej knižnice smerujú. Počet výpožičiek by už v budúcnosti nemal byť základným ukazovateľom činnosti a výkonnosti knižníc.

Jedno je isté, knižnice prestali byť požičovňami kníh. **Vedecké a akademické knižnice** sú prístupným bodom k vedeckým elektronickým zdrojom – článkom, knihám, periodikám. Snažia sa, aby ich mohli študenti a vedci používať z ktoréhokoľvek miesta.

Verejné knižnice sú zase miestom s množstvom podujatí, priestorom na stretávanie sa, vzdelávanie, rozvíjanie svojich koníčkov, zručností, záujmov a vedomostí, miestami sociálnych kontaktov.

Činnosť sa teda mení, meniť sa musia aj priestory, myslenie našich zriaďovateľov a pohľad spoločnosti na knižnice.

Na to, aby sa zmenil názor spoločnosti na potreby knižníc, musia aj knižnice vnímať nové potreby a záujmy existujúcich aj potenciálnych používateľov knižnice a prispôbovať sa im. **Potom sa, dúfam a verím, zmení postoj spoločnosti a nájde priestor aj pre legislatívne zmeny v prospech knižníc. Aj ich rozpočtov. Som optimista?**

**Ešte jedna aktuálna poznámka,
ktorá nás príliš nepotešila**

Daniela Tóthová

Na margo bilancie činnosti verejných knižníc Bratislavského samosprávneho kraja

V posledných rokoch bol pravidelným príspevkom prvého čísla Občasníka článok a štatistických výsledkoch verejných knižníc územia Bratislavského kraja. **Tento rok tento príspevok nemohli naše regionálne metodičky – za verejné knižnice v Bratislave Mgr. Eva Šulajová a za knižnice okresov Pezinok, Senec a Malacky PhDr. Katarína Benciová – pripraviť.**

Oba príspevky bývali spracované z ročných výkazov o knižnici KULT (MK SR) 10 – 01 a doplnené slovným komentárom.

Knižnice sa podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike zúčastňujú povinne na ročnom štatistickom zisťovaní. Od roku 2006 sa údaje do Ročných výkazov o knižnici registrovali priamo do Registra kultúry – Štatistiky MK SR, prostredníctvom online formulárov. Za správnosť vložených údajov zodpovedali regionálni a krajskí metodici.

Bola to systematická a časovo náročná práca, komunikácia s profesionálnymi a neprofesionálnymi knihovníkmi a ich zriaďovateľmi, keďže výkaz je dosť obsiahly ale výpovedný. Metodici mali prístupové práva do Registra kultúry, kde kontrolovali a po konzultáciách s knižnicami opravovali nesprávne údaje. Do štátnej štatistiky sa dostali overené a korektné čísla. Pri vyplňovaní štatistických formulárov metodici spolupracovali s ústredným metodickým pracoviskom v Slovenskej národnej knižnici.

Táto činnosť bola vykonávaná v súlade so zákonom č. 183/2000 Z.z. o knižniciach, ktorý v § 9 ods. 5 ukladal regionálnej knižnici okrem iných úloh aj to, že „spracúva štatistiku o verejných knižniciach“.

Podobne túto úlohu určuje aj nový zákon o knižniciach č. 126/2015 Z. z., keď v § 9 ods. 5, písm. e uvádza, že regionálna knižnica „zhromažďuje a spracováva štatistické ukazovatele za verejné knižnice regiónu samosprávneho kraja.“

Rozhodnutím ministra kultúry č. 7/2014 zo dňa 29. mája 2014 bolo koordináciou a zabezpečením všetkých úloh a povinností súvisiacich s výkonom štatistického zisťovania v oblasti kultúry poverené Národné osvetové centrum (NOC). V intenciách zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike NOC zrušilo prístup metodikov do Registra kultúry a zodpovednosť za štatistické vykazovanie verejných knižníc prenieslo na Slovenskú národnú knižnicu.

Metodici verejných knižníc žiadali diskusiu so zodpovedným pracovníkom NOC, čo sa vďaka iniciatíve Slovenskej asociácie knižníc udialo na odbornom seminári SAK dňa 17. 2. 2016 v SNK Martin, ktorý bol venovaný predovšetkým štatistickému zisťovaniu – ročnému výkazu knižníc. Mgr. Dana Pietsch, riaditeľka Odboru výskumu a štatistiky kultúry NOC uviedla, že knižnice môžu zo štatistického zisťovania získať iba súhrnné údaje, ak chcú však pracovať s jednotlivými údajmi knižníc, musia sa obrátiť na tieto knižnice s vlastnými formulármi.

Alternatívou je počkať na ukončenie spracovania údajov štátneho štatistického zisťovania a poslať NOC žiadosť o sprístupnenie údajov vybraných knižníc s uvedením dôvodu a účelu použitia údajov. Ak NOC vyhodnotí, že je možné údaje sprístupniť, metodici získajú údaje knižníc a budú môcť pripraviť sumáre a porovnaná.

Za správnosť údajov v štátnom štatistickom zisťovaní zodpovedá konkrétna spravodajská jednotka štátneho štatistického zisťovania, teda knižnica resp. jej zriaďovateľ, ak knižnica nemá právnu subjektivitu. Metodici z predchádzajúcich rokov vedia, koľko síl museli vynaložiť, aby od knižníc a ich zriaďovateľov dokázali získať korektné údaje. Úlohu metodikov tento rok prevzal jediný zamestnanec Slovenskej národnej knižnice.

V čase uzávierky Občasníka prebiehalo spracovanie vyplnených formulárov štátneho štatistického zisťovania, preto metodici ešte nemohli požiadať o sprístupnenie údajov. Či sa to podarí a či prinesie pravdivé a výpovedné údaje, či nebude treba duplicitne robiť osobitné zisťovanie ukazovateľov činnosti knižníc, sa ešte iba dozvieme.

Pripomíname si

Eva Šulajová

25 rokov Oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých v Mestskej knižnici v Bratislave

Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých v Mestskej knižnici v Bratislave začalo svoju činnosť 8. mája 1991. Jeho slávnostné otvorenie sa uskutočnilo za prítomnosti vzácnej návštevy – Lady Diany, Jej kráľovskej výsosti princeznej z Walesu. Od toho času uplynulo 25 rokov a práve túto udalosť knižnica oslávila organizovaním celoslovenského odborného seminára so zahraničnou účasťou s názvom **Knižnica v ústrety zrakovu a inak znevýhodneným používateľom**. Pripravila ho v spolupráci s Goetheho inštitútom v Bratislave pod záštitou primátora hlavného mesta SR Bratislavy Iva Nesrovnala. Slávnostné príhovory v úvode seminára predniesli hostia – MUDr. Iveta Plšeková, námestníčka primátora hl. mesta SR Bratislavy, Štefan Rozkopál, šéf Kancelárie prezidenta, Andrew Garth z British Embassy, PhDr. Elena Veľasová, bývalá riaditeľka Mestskej knižnice v Bratislave a RNDr. Branislav Mamojka, predseda Únie slabozrakých a nevidiacich Slovenska.

Počas seminára sa prezentovala práca s nevidiacimi a pre nevidiacich. Odznelo 5 príspevkov - vystúpili s nimi Caroline Schürer, knihovníčka z Nemeckej centrálnej knižnice pre nevidiacich v Lipsku, Ing. František Hasaj, riaditeľ Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, Bohdan Roule, riaditeľ Knižovny a tiskárny pro nevidomé K. E. Macana v Prahe, Mgr. art. Karol Trnka, zakladateľ neziskovej organizácie Trnka a doc. PaedDr. Jana Lopúchová, PhD. z Katedry špeciálnej pedagogiky Univerzity Komenského v Bratislave. Caroline Schürer priniesla pre čitateľov Oddelenia pre nevidiacich a slabozrakých dar – v ich knižnici pre účely návštevy

Bratislavy vyrobili reliéfnu mapu Slovenska a reliéfnu kalendár na rok 2016. Všetkým prednášajúcim za prínosné informácie z práce s nevidiacimi a slabozrakými ďakujeme. Podrobnejšie informácie a prezentácie prednášajúcich sú spolu s fotografiami zo seminára zverejnené na www.mestskakniznica.sk / Archív podujatí.

Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých celoročne pracuje na príprave viacerých projektov pre zrakovo a inak zdravotne znevýhodnených používateľov. Medzi najobľúbenejšie patria:

Kino pre nevidiacich a slabozrakých – premietanie filmov s audio-komentárom z produkcie Karola Trnku, ktorý nevidiacim umožňuje z filmu plnohodnotný zážitok. Kino premieta vždy v posledný pondelok v mesiaci.

*Beseda s Ladislavom Chudíkom po premietnutí filmu Kapitán Dabač
(foto z arch. MsK)*

Čítajme spolu – náplňou projektu je realizovanie pútavých integrovaných podujatí pre deti a mládež – škôlkarov a žiakov základných škôl, ktorý je zameraný na integrovanie rôznych skupín detí – nevidiace (či slabozraké), inak postihnuté a zdravé deti. Oddelenie pre nevidiacich a slabozrakých realizuje projekt od roku 2006 s finančnou podporou dotačného systému Ministerstva kultúry SR – vždy s veľkým úspechom.

Za projekt Čítajme spolu udelila Správna rada účtu Slovensko bez bariér a porota nezávislých odborníkov 7. decembra 2015 vo VIII. etape súťaže **Samospráva a Slovensko bez bariér 2014 - 2015** Oddeleniu pre nevidiacich a slabozrakých Mestskej knižnici v Bratislave ocenenie v kategórii „Pamäťové a kultúrne inštitúcie a vzdelávacie aktivity“.

Čítajme spolu – rozhovory s deťmi o podujatí pre vysielanie Slovenského rozhlasu (foto z arch. MsK)

Mimi a Líza – interaktívne čítanie a hry pre žiakov bratislavských základných škôl spojené s exkurziou v Oddelení pre nevidiacich a slabozrakých.

*Mimi a Líza
– vieme písať a kresliť
so zaviazanými očami?
(foto z arch. MsK)*

Ukážka výcviku vodiacich psov – sa každoročne koná v letnej čítárni U červeného raka na Michalskej 26 pri príležitosti dní otvorených dverí bratislavskej samosprávy Bratislava pre všetkých (apríl).

*Ukážka výcviku vodiacich psov v letnej čítárni U červeného raka
(foto z arch. MsK)*

Mestská knižnica v Bratislave už 25 rokov prispieva k skvalitneniu života nevidiacich a slabozrakých i k rozvoju ich spoločenského vyžitia.

Všetkým, ktorí sa práci pre túto znevýhodnenú skupinu obyvateľstva venujú, prajeme veľa úspechov. Je to práca potrebná, žiadaná i naplňajúca.

Novinky v Starom Meste

Judita Kopáčiková

Nové projekty Staromestskej knižnice

V rokoch 2015 a 2016 uviedla Staromestská knižnica do života dva nové projekty. V prípade **Knižných domčekov** opustila svoje „kamenné“ budovy a vyšla za čitateľom do ulíc. Projekt finančne podporila Nadačný fond Dell v Nadácii Pontis.

Koncom roka 2015 sme v bratislavskom Starom Meste otvorili tri samoobslužné knižné domčeky typu little free library, ktoré ponúkajú obyvateľom a návštevníkom Bratislavy možnosť bezplatných výpožičiek kníh zaradených do Staromestského knižného kolotoča (knihy vyradené z nášho fondu a knižné dary od občanov). Touto službou prichádzame za čitateľmi, jej cieľom je podpora čítania kníh u detí aj dospelých. Knihy, ktoré by inak skončili v zberných dvoroch, získavajú svoju ďalšiu šancu na využitie. Služba sa stretla s veľmi priaznivým ohlasom u používateľov. Červené knižné búdky s bielou

strieškou a čítajúcimi vranami nájdete pred budovou Základnej školy na Mudroňovej, v parku na Americkom námestí a v parku na Jakubovom námestí. Patronát nad knižným domčekom pred Základnou školou na Mudroňovej ulici prevzala škola, žiaci i učitelia sa oň starajú, knihy pravidelne dopĺňajú.

Už v roku 2014 uviedla knižnica do prevádzky dva knižné domčeky - v letnej čítarni v Medickej záhrade a na kúpalisku na Búdkovej ceste. Z dôvodu zatvorenia kúpaliska sme však domček na Búdkovej ceste (v bývalom areáli Iuventy) boli nútení demontovať, momentálne čaká na svoje ďalšie využitie. Knižničné domčeky sú v celoročnej prevádzke, knihy pravidelne dopĺňame a kontrolujeme ich technický stav. Zostáva nám len dúfať, že odolajú pozornosti vandalov.

Projekt Krok za krokom k čítateľstvu je projektom na podporu rodinného čítania a rozvoja čitateľskej gramotnosti detí od útleho veku. V spolupráci s mestskou časťou Bratislava-Staré Mesto a občianskym združením Milujem knihy/Amo libris sme ho odštartovali

začiatkom tohto roka. Po inšpiráciu sme zašli až do Škótska, kde vláda podporuje rozvoj a vzdelávanie detí formou bezplatného čitateľského preukazu, knižniciam

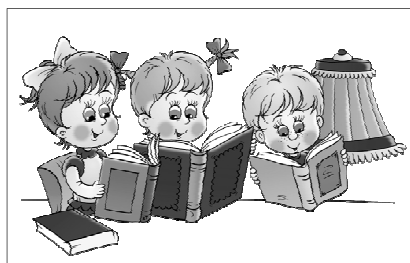

však finančne túto službu kompenzuje. O pozitívnych účinkoch čítania na duševný rozvoj detí niet pochýb. Rozhodli sme sa podporiť rodinné čítanie a vytvoriť podmienky pre rozvoj čitateľskej gramotnosti detí. Všetky deti narodené v roku 2016, ktorých aspoň jeden z rodičov je Staromešťan, získavajú bezplatnú čitateľskú registráciu v Staro-

mestskej knižnici, ktorá je platná až do ich nástupu na povinnú školskú dochádzku. Prvý čitateľský preukaz dostávajú deti pri slávnostnom uvítaní do života v Zichyho paláci spolu s knižným darom od starostu mestskej časti a publikáciou Krok za krokom k čítateľstvu, ktorú zostavila Ľudmila Hrdináková a vydalo občianske združenie Milujem knihy/Amo libris. Publikácia obsahuje cenné rady pre rodičov, ako s dieťaťom čítať, čo mu v ktorom veku čítať,... Aby rodičia mohli pre svoje dieťa využívať čitateľský preukaz, je potrebné osobne navštíviť ktorúkoľvek pobočku Staromestskej knižnice a preukaz aktivovať. Ide v podstate o rodinný čitateľský preukaz, môžu ho, samozrejme využívať i rodičia za predpokladu, že si u nás vypožičajú knihy súvisiace s výchovou detí. Prvé „čitateľské balíčky“ sme staromestským novorodencom už odovzdali. Stretli sme sa síce s prekvapenými, ale veľmi pozitívnymi reakciami tak rodičov, ako aj samotných poslancov staromestského miestneho zastupiteľstva, ktorí slávnostný obrad uvítania detí do života zabezpečujú.

Neskromne preto dúfame, že budeme príkladom i pre ostatné bratislavské mestské časti.

**Noc s Andersenom
v Mestskej knižnici v Senci
a v Mestskej knižnici v Malackách**

Anetta Zelmanová

Noc s Andersenom v Senci

30 detí zo Senca a blízkeho okolia sa sťahovalo 1.4. 2016 na **nocovanie do našej knižnice.**

S ruksakmi, spacákmi a baterkami sme si ich prevzali od rodi-

čov a **potom sme to celé spustili.**

Predstavovaním, **odovzdávaním preukazov spáča** a organizačnými pokynmi sme zahájili tradičné podujatie.

Rozprávka o Malej morskej víle od Hansa Christiana Andersena sa deťom veľmi páčila a celá noc bola v jej znamení. Do priestorov detského oddelenia knižnice zavítalo divadlo MaKiLe s predstavením Opice z našej knižnice. Predstavenie deti zaujalo a pobavilo.

Po predstavení sme sa vybrali **hľadať ukrytý poklad na Slnčné jazere**. A verte, že bol schovaný veľmi dobre! Po veľkom úsilí sa našiel na rekreačnej chate Zátoka, kde nás srdečne privítali zamestnanci a ocenili všetky deti výborným koláčikom a džúsom.

Na dlhej ceste späť, hladných a unavených spáčov a spáčky čakala **chutná a ešte teplá pizza**. Vytrvalci, ktorí po polnoci zvládli kreatívne dielne si odniesli ráno domov vlastnoručne vyrobenú ozdobu.

Celá Noc s Andersenom **mala bláznivý prvoaprílový podtón**, kde sme veľa vecí robili naopak.

Po prečítaní rozprávky nasledoval **spánok medzi knihami**. Ťažké ranné vstávanie, spestrené raňajkami naštartovalo nový deň.

Po raňajkách a záverečnom hodnotení sa rozdali **darčeky od sponzorov, pamätné listy** a zápisom do knihy podujatí sa deti rozišli. Určite išli dospávať rozprávkovú noc do svojich domovov.

Pod'akovanie za neveriteľný večer patrí pracovníckam knižnice Mirke, Editke, Anke, p. Letkovej, pracovníkom hotela Zátoka, riaditeľovi MsKS p. Szabovi a hlavne všetkým deťom, ktoré milujú čítanie.

Deti, budeme Vás podporovať a ideme v júni na výlet!!!

Noc s Andersenom v Senci

Mária Knotková

Noc s Andersenom v Malackách

Tohtoročná Noc s Andersenom v malackej knižnici sa niesla v **znamení detektívov a pátrania**. To sa začalo hneď po tradičných úvodných „obradoch“ ako boli zoznamovacia hra, žrebovanie detí do farebných tímov, skladanie prísahy a odtlačky prstov. 24 detských účastníkov sa rozdelilo do štyroch skupín, každú dostal pod ochranné krídla jeden dospelý vedúci a prvá časť pátrania sa mohla začať.

Každý tím **musel najprv vylúštiť rébus**, aby dostal názov stanoviska, na ktoré sa mal presunúť. Tam im vedúci zadal úlohu a za jej splnenie dostal tím lístok s číslom alebo písmenom. Takto sa pokračovalo, až kým každý tím nevystriedal všetky stanoviská. Tie boli pomenované podľa slávnych detektívov: Tigrí tím obsadil detské oddelenie, Hercule Poirot oddelenie pre dospelých, v Múzeu Michala Tillnera sa usadili Traja pátrači a tanečná sála predstavovala Sherlocka Holmesa.

Niektoré úlohy zvládli deti hravo – lúštenie tajničky, hádanie názvov rozprávok, skladanie puzzlí, hľadanie predmetov, ktoré nepatria do múzea. Horšie to bolo s **vyhľadávaním kníh podľa mena autora** – ale práve na to tu boli vedúci skupín. Keď skončilo behanie po stanoviskách, zišli sa všetci opäť v detskom oddelení a skupiny zápolili v plnení bonusových úloh, ako hádanie hádaniek, určovanie remesiel podľa pantomímy či hľadanie rozdielov na obrázkoch. Víťazný tím za splnenú úlohu dostal opäť lístok s číslom a písmenkom. Avšak víťazmi sa stali všetci. Získané lístky im totiž poslúžili na hľadanie úryvkov textu, ukrytých v číselných a písmenkových zarážkach v regáloch medzi knihami. Potom už spoločne ako jeden veľký tím poskladali vetu, ktorá ich doviedla k truhlici. Nebol v nej však poklad, iba kľúče. Stačilo nájsť správny kľúč k správnej skrinke a poklad bol na svete – deti si našli balíčky s maškrtami a balónikmi.

Ale v jednej skrini sa našlo čosi navyše – **list od neznámeho priateľa, ktorý oznamoval, že sa v budove stal zločin** a deti ako správni detektívi ho majú vypátrať. Po večeri sme sa teda pustili do hľadania obete a páchatela, pričom sme postupovali podľa indícií, ktoré nám utajený svedok zanechal. Malí detektívi museli odhaliť slová v texte popletenej rozprávky, vyhľadať nesprávne zaradené knihy v

regáloch, doplniť texty tajuplných básničiek, nájsť stopu v pivnici - sklade kníh, kde objavili obeť zločinu – **mŕtvu knihu**. Medzitým sa časť knižnice premenila na pitevňu, kde patológovia predviedli pitvu zosnulej knihy, pričom sa deti oboznámili s jednotlivými časťami knihy, a tiež sa mohli zamyslieť, ako to dopadne, keď nepekne zaobchádzame s knihami, nestaráme sa o ne a nečítame ich.

Počas celého pátrania museli deti tvorivo premýšľať, zaraďovať do súvislostí jednotlivé fakty, ktoré odhaľovali, a tiež si všímať všetko podozrivé okolo seba. Tak sa im nakoniec podarilo vypátrať aj **páchatel'a zločinu – jednu z prítomných knihovníčok**. Udelili jej aj trest – doživotné uväznenie v knižnici. Napokon dostala milosť, no musela sľúbiť, že sa polepší a bude sa o knihy príkladne starať.

Po náročnom pátraní sa všetci posilnili koláčmi, detským šampanským a balónovým volejbalom a potom už prišiel čas zavítať sa do spacákov, **čo však niektorí detektívi nie a nie pochopiť**. Napriek tomu boli plní elánu, ktorý ich neopustil ani pri čakaní na rodičov, kým sa rozdávali aj pamätné detektívne preukazy.

Až keď sa zavreli dvere aj za posledným pátračom, mohli sme aj my uzavrieť Noc s Andersenom, v poradí **desiatu** v MCK Knižnici v Malackách, a tým aj marec – Mesiac knihy.

**Všetkým,
ktorým sa nedostalo niektoré číslo
Občasníka v tlačenej podobe do rúk,
oznamujeme, že si môžu všetky čísla,
ktoré vyšli od roku 2000, prezrieť
v elektronickej podobe na adrese:**

<http://www.kniznica-ruzinov.sk/?obcasnik-knihovnikov-bratislavskeho-kraja>

Všetko začína od detí

Lenka Čechvalová

Seminár ... aby nám deti rady čítali 2

Čítať sa neučíme žiadnou metódou, čítať sa učíme od ľudí
(F. Smith, 1994)

6. 4. 2016 sa v Univerzitetnej knižnici v Bratislave konal seminár pre detských knihovníkov ... *aby nám deti rady čítali 2*. Nadviazali sme na minuloročný *workshop ... aby nám deti rady čítali*. Seminár

organizovala Krajská pobočka SSKK Bratislavského kraja v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave a Malokarpatskou knižnicou v Pezinku, zúčastnilo sa ho 55 detských knihovníkov od Šamorína až

po Žilinu.

Ol'ga Zápotočná z Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV vo svojom príspevku *Písaná kultúra a jej význam v psychickom vývine dieťaťa* prezentovala teoretické poznatky o vývine čitateľskej gramotnosti u detí.

Natália Mazanová, autorka projektu *Mama, tata, čítajte s nami*, v príspevku *O ceste za čitateľstvom rúčka v ruke s mamou, tatom* porozprávala, aké je dôležité, aby sme čítali deťom odmalička. Zdôraznila, že maličkí (ne)čitelia musia cítiť blízkosť mamy alebo taty. V závere svojho príspevku predstavila knižku *Holánik* od autora Jaroslava Citu, ktorá je doplnená metodickými poznámkami a aktivitami pre deti rôzneho veku.

Magdalena Fazekašová, vydavateľka z Trio Publishing, v príspevku *Ako sa z Analfabety Negramotnej stala Analfabeta Gramotná* predstavila edíciu *Analfabeta negramotná / Čítame s porozumením*.

Projekt vznikol na podporu návykov detí vnímať čítaný text s porozumením, pomáha rozvíjať čitateľské schopnosti, skúsenosti a vnímavosť. Zameriava sa na sprostredkovanie čítania ako zážitku, zábavy a objavovania hodnôt. Projekt má symbolický názov podľa prvej knihy v tomto edičnom rade. Ku každému titulu vychádza metodická príručka, ktorá čitateľovi pomáha orientovať sa v žánri a téme, vnímať text s porozumením a tvorivo. Príručky pripravuje odbor-

níčka Timotea Vráblová. Sú určené nielen deťom, ale aj ich dospelým.

Miroslava Biznárová, riaditeľka neziskovej organizácie Osmijanko, v príspevku *Hravo čítame s Osmijankom* predstavila čitateľskú súťaž Čítame s Osmijankom, ktorú organizuje už 12 rokov. Čitateľská súťaž je zameraná na rozvoj čitateľskej gramotnosti detí 1. stupňa ZŠ. Učí deti láske ku knihám a k čítaniu. Deti sa hrovou formou dostanú ku kvalitnej detskej literatúre. Do súťaže sa môžu školské kolektívy zapájať aj prostredníctvom verejných knižníc. Okrem čitateľskej súťaže Osmijanko n. o. organizuje pre školské kolektívy rôzne workshopy a inscenované čítania v podaní bábkohercov.

Barbora Jurinová, galerijná pedagogička v SNG a lektorka v organizácii Edudrama, v úvode svojho workshopu *Príbehu na stope* predstavila dramatickú výchovu - tvorivú dramatikú. "Lekcie" dramatickej výchovy majú jasne určený pedagogický cieľ a využívame pri nich dramatické prostriedky. Pri tvorivej dramatike je dôležitá tvorivosť, improvizácia, pohyb a pantomíma, ale aj zmyslové cvičenia. V praktickej časti spolu s účastníkmi predviedla príbeh na motívy Kozliatka - rozprávka o poslušných kozliatkach (Jaroslava Blažková, Buvik 2013).

Prílohu s odporúčanou literatúrou nájdete na stránke Info-lib.sk - v časti venovanej našej krajskej pobočke.

Nové tváre v bratislavskom knihovníctve

**Rozhovor s Mgr. Adrianou Adamovskou,
pracovníčkou Útvary marketingu Knižnice Ružinov**

V Knižnici Ružinov pracujete od roku 2014, ale ste absolventkou štúdia estetiky na FiFUK v Bratislave. Čím vás zaujalo knihovníctvo?

Áno, vyštudovala som Estetiku na FiFUK s víziou, že budem pracovať v galérii alebo kultúrnej inštitúcii. Mojmým snom bolo organizovať výstavy v galériách či hudobné festivaly. Počas štúdia som mala problém nájsť si brigádu v kultúre a preto som 4 roky praxovala v medzinárodnej účtovníckej korporácii. Zlom nastal až v poslednom ročníku na univerzite, keď ma zamestnala knižnica.

Knižovníctvo ma nezaujímalo. Nepoznala som komunitu knihovníkov. Ako bežný človek som knižnicu navštevovala len vtedy, keď som potrebovala knihy do školy. Znie to

ako klasický scenár, knižnica slúži ako požičovňa študijného materiálu. A pre mňa to tak aj bolo. A môžete mi veriť, ale nič podozrivé som si v knižnici alebo medzi knihovníčkami nevšimla.

A mala som si.. Ten moment prišiel až vtedy, keď ma knižnica zamestnala práve na pozíciu asistentky pre organizovanie kultúrnych

podujatí. Postupne som sa začala zoznamovať nielen s procesmi v knižnici, ale aj myšlienkami knihovníctva a komunity knihovníkov, ku ktorým sa bežný smrteľník nedostane. Celá komunita a knihovníctvo zvonka pôsobia ako tajomný príbeh ukrytý v jednej veľkej knihe, založenej v regáli za všetkými ostatnými knihami. Prečo to tak je? Chcú byť knihovníci anonymní a tajomní? Postupne zisťujem, že komunita knihovníkov chce kričať do sveta, no nie za každú cenu. Uprednostňujú skôr serióznu cestu krok po kroku, aby vystúpili z davu, ale aby sa aj v tejto výške, nad davom, dlhodobo udržali.

Čo môže ponúknuť estetika knihovníctvu a knihovníctvo estetike?

Estetika ako samotný pojem je naozaj zaujímavý a jeho vysvetlenie je rôzne. Viacerí estetici sa pýtajú, či pojem estetika znamená “veda o kráse”, “veda o umení” alebo či krása vôbec existuje. Estetika nie je o poučkách, o normách, ktoré platia a sú záväzné. Tento nedefinovaný princíp vysvetlenia pojmu fungoval aj počas štúdia samotného odboru. Škola mi síce umožnila nahliadnuť do dejín, do rôznych teórií a filozofií a názorov na umenie, no v prvom rade ma naučila chápať pojmy, vyhľadávať ich v kontextoch, spájať do súvislostí, dedukovať či analyzovať. A až postupom času som si uvedomila ako môžem tieto poznatky a skúsenosti aplikovať aj do mojej práce či do života. Stačí si len predstaviť realizáciu plagátu, kde potrebujete spojiť viacero informácií s obrázkami a pretaviť ich do jednotnej dialektiky.

Vysoká škola ovplyvní ďalšie formovanie človeka. Ten, čo vyštudoval medicínu alebo ekonomiku sa na svet pozerá inými očami ako estetik. A možno práve preto sú moje pracovné priority “marketingára” postavené na trochu odlišných stupienkoch ako stupienky pravého marketingára či knihovníka. A možno práve preto sa nikdy nebudem pozeráť na svet, ani na estetiku očami knihovníka.

Po dvoch rokoch pôsobenia v praktickom knihovníctve – čo vás prekvapilo? V dobrom i zlom slova zmysle.

Na jednej strane považujem súčasné verejné knižnice za priestory otvorené novému a kreatívnemu, na druhej strane mám pocit, že v súboji tradičného so súčasným stále vyhráva minulosť. Roky plynú, doba sa mení, so zmenami prichádzajú aj nové trendy, ktoré budú raz

charakterizovať “naše roky”. Otázkou je, či by sa mali aj verejné knižnice posúvať dopredu s moderným prúdom. Je pravda, že v dnešnej dobe vzniká veľké množstvo malých firiem s jasným cieľom a s vybudovaným profesionálnym marketingom. Moderný firemný imidž kresťujú šikovní ľudia na základe, mám pocit, určitých súčasných vzorov a preto veľakrát nemajú až taký veľký problém osloviť svojich potenciálnych zákazníkov. Ale na akú dobu? Bude ich marketing smerovať v neustálom prúde nových trendov alebo postavia svoj marketing na originálnych základoch a tie si aj udržia?

Verejné knižnice majú, určite okrem iných, aj jednu veľkú výhodu, ktorou je tzv. status dôveryhodnej inštitúcie, tuhé korene, pevnú pôdu pod nohami na základe bohatej histórie a tradície. To, čo činiteľa a zástupcovia knižníc vybuodovali za dlhé roky je spútané okovami zo železa. Permanentná dôveryhodnosť, zbraň verejných knižníc je unikátnou vlastnosťou, dôležitou pre spoluprácu s inými inštitúciami. Priznávam, že hlavne vďaka tejto prednosti sa, aspoň teda našej knižnici, podarilo vybudovať hodnoverné vzťahy s firmami s úmyslom pomôcť zanedbanému stavu kultúry. Musím podotknúť, že zväčša ide o menšie a “mladé” produktívne firmy. Sprvoti ma pozitívna komunikácia s nádejnými partnermi radostne prekvapila, dnes som za ich pomoc a podporu neskutočne vďačná.

Ako som spomínala môj dojem z knihovníctva, kde tradičné ešte stále prevyšuje nové a duchom mladé, má, ako vidíme na jednej strane, veľké prednosti. Predkladá sa tu otázka, či pre fungovanie a vplyv knižníc na ľudí stačia klasické praktiky a tradičný funkčný systém. Knižnice by si mali zachovať svoje postavenie v rámci spoločnosti. Ale dôležitý je aj prebal vizuálu inštitúcií, aby sa mohli zasadiť do kontextu súčasnej kultúry. Tento prebal by som definovala ako optické pôsobenie na ľudské zmysly. Týka sa nielen architektúry pracovísk, dizajnu on-line marketingu či propagačného materiálu, ale aj samotnej idey pracovného systému. Prebal by mal byť neustále inovovaný a aktualizovaný v súlade s ideovým pôsobením (pozn. nemyslím moderným). Ako sa však postaviť k problematike prebalu verejných knižníc? Jednoducho a predsa zložito. Prijat' do komunity knihovníkov nových ľudí s originálnym pohľadom na svet a veci, otvoriť dvere ľuďom s mladým duchom (nezávisle na veku), inovatívnym a reformátorským prístupom a chuťou učiť sa nové a nepoznané. Knižnice sú

priestory, kde nápady vznikajú a sú prijímané otvorenou náručou, ale chýbajú nám realizátori, podporovatelia a spolupracovníci. Som sklamaná, že nedokážeme nových a schopných realizátorov motivovať dostatočným spôsobom, aby sme dokázali spoločnými silami prebalit' knižnice do originálnych šiat (pritom zachovať tradície a históriu). Prečo to tak je? Ani sa ma nepýtajte...

Aký by vlastne mal byť knižničný marketing? Narážam na to, že voľakedy, keď verejné knižnice mali metodikov a mnohé aj metodické oddelenia, tak keď sa niečo „zomlelo“, tak to „hasili“ metodici. Nehrozí takéto niečo aj knižničnému marketingu?

Keď sa povie slovo marketing, väčšina z nás si predstaví reklamné pútače či otravné spoty v televízii. Áno, takto to dnes vyzerá. Žijeme v svete plnom reklám. Ako je to u nás vo verejných knižniciach? Verejné inštitúcie ako knižnice nie sú spoločnosťami hnanými vidinou zisku. Knižnice vytvárajú hodnoty a fungujú na princípe “vstúp, získaj nemateriálne, vráť sa”. A preto by sme mohli označiť knižničný marketing za špeciálnu kapitolu.

Spojenie týchto slov “knižničný” a “marketing” by som prirovnala k chápaniu pojmu umenia. Poznáme jeho definíciu? Je potrebné určiť si pravidlá fungovania týchto pojmov? Kašlime na poučky a ja sa pokúsim zľahka načrtnúť moju predstavu o knižničnom marketingu.

Ako vravel jeden múdry muž: “Marketing je všetko”, no podľa mňa by marketingár nemal robiť všetko. Marketingový pracovník verejnej knižnice by mal v prvom rade spolupracovať na tom “všetkom” s ostatnými článkami systému knižnice a samozrejme aj s externým prostredím. Spoluprácou myslím prijímanie, tvorenie, sprostredkovanie nových nápadov, prípadne ich realizáciu. Ďalej by sa marketingár mal zaujímať o nové technológie, myšlienky, prúdy, trendy, selektovať ich a adekvátne aplikovať do knižničného marketingu. V neposlednom rade by mal pozorovať svoje okolie a oboznamovať sa s potrebami ľudí.

Knihovníci, metodici, riaditelia, ekonómovia a ostatní priatelia knižníc, všetci sú v podstate marketingármi, len každý v inej miere. Čo však majú spoločné je, že by mali spolu vytvárať pútavý imidž inštitúcie. A tým pádom by sa mali zaujímať najmä o jednotu formálne-

ho prebalu so zreteľom na zachovanie obsahovej stránky knihovníctva. Keď si to tak vezmeme, knižnice disponujú úžasným zdrojom - informáciami. Stačí sa len bližšie pozrieť na tento zdroj a dať mu nový prebal alebo inak povedané, hlas, aby o ňom bolo počuť.

Ako takého knihovníckeho “marketingára” charakterizovať? Skúste si predstaviť slobodnú, nestrannú a nezávislú bytosť, bežca na dlhé trate, obdareného nekonečnou trpezlivosťou a schopnosťou načúvať, triediť, koordinovať a čarovať s nápadmi, ktoré prichádzajú zásadne mimo pracovnú dobu, mimo pracoviska, na zastávke autobusu, v čase, keď si zalievate kávu či snažíte sa zaspáť. Marketingár pracuje s myšlienkami, niekedy až sureálnymi, neustále, nepozná vypnutý mód, prenasledujú ho vo dne v noci a preto jeho charakteristickým vonkajším znakom je zápisník s perom.

Ste marketingovou „priekopníčkou“, aspoň čo sa Knižnice Ružinov týka, určite. Rozbehli ste mnohé projekty, v ktorých rezonuje vaša schopnosť spájať a kombinovať. Do čoho by teda, podľa vás, určite mala ísť verejná knižnica, a čomu by sa mala určite vyhnúť?

Marketing je oblasť, ktorá pôsobí v bežnom živote už odjakživa. Postupne zasiahol aj konkrétnejšie oblasti, pretavil sa najmä do stratégií veľkých či malých firiem. A nevyhol sa samozrejme ani knihovníctvu. Tým, že je marketing rôznorodý a jeho nástroje sú ťažko definovateľné, jeho účinnosť na knižnice sa odzrkadlila už dávno, ani o tom možno nevieme. A práve preto by som za priekopníka marketingu v knižniciach označila inú osobu, možno skôr kolektív.

Dnešná digitálna doba sa upriamuje hlavne na on-line marketing, ktorý zahľucuje stratégie marketingových oddelení. Platené kampane na sociálnych sieťach alebo iných on-line médiách patria k mocným nástrojom úspechu súčasných spoločností. Nevieť si predstaviť, že by verejné knižnice dokázali konkurovať takýmto firmám. A to z viacerých dôvodov. Verejné knižnice by mali byť živé vyššie postavenými orgánmi tak, aby knižnice mohli byť prístupné širokej verejnosti a poskytovať svoje služby zadarmo alebo za symbolický poplatok. Slovo “verejné” musí kričať z aktivít a služieb verejných knižníc.

Marketing súkromného sektora by som považovala len za zdroj inšpirácií, z ktorého si verejné knižnice môžu vyňať a vyselektovať možnosti, nástroje a prístupy hodné “predaja” ich služieb.

Môžem teda tvrdiť, že marketing verejného a súkromného sektora sú dve neporovnateľné veci, avšak medzi ktorými vieme nájsť aj bod, ktorý tieto dve oblasti dokáže spojiť. Mám na mysli spoluprácu a adekvátnu fúziu.

V dnešnej dobe existuje množstvo kanálov sprostredkujúcich informácie od lacnej, cez experimentálnu, hodnotnú až po odbornú stránku.

Výber zdrojov pre potenciálne fúzie závisí od toho, akou cestou chce knižnica ísť. Akademické knižnice sa väčšinou sústreďujú na odborné zdroje a verejné knižnice majú tu možnosť experimentovať, no odporúčam ísť cestou nielen populárneho, ale i hodnotného a kvalitného obsahu.

Z dielne Knižnice Ružinov by som spomenula jeden príklad dokonalej fúzie knižničného s verejne známym. Prednedávnom som oslovila mladú, v kruhoch náročných fotografov známu a talentovanú fotografku a blogerku Janu Martiškovú. Vybrala som ju na fotenie priestorov jednej z našich pobočiek nielen preto, že je známa medzi nadšencami analógovej fotografie, ale aj kvôli jej spôsobu tvorby fotografie, individuálneho prístupu k atmosfére priestorov, láske ku knihám a filozofii života zachyteného na fotografiách. Spoločnou prácou sme dosiahli prepojenie ducha knižnice s analógovým výrazom a modernou formou propagácie na blogu.

A práve v spolupráci knižnice so známym, nenásilným, kvalitným a hodnotovo nastaveným médiom alebo inak povedané "influencerom" vidím veľkú budúcnosť marketingu verejných knižníc.

Ste mladý človek. Vyrastali ste ruka v ruke s rozvojom informačných technológií. Digitalizácia, elektronizácia, web, sociálne siete... Ja mám niekedy pocit, ako by sa nám to niekedy tak trochu vymykalo z rúk, akoby nám to začalo prerastať cez hlavu. V čom je problém?

Som rada, že patrím do generácie, ktorej detstvo nebolo až tak poznačené veľkým rozmachom digitalizácie a mám to privilegium pochváliť sa spomienkami na modrinové kolená.

Dnes žijeme v časoch prudkého rozvoja digitalizácie. Napriek tomu som človek, aspoň si myslím, vnímavý a zmyslový. Často sa v

zhone udalostí pozastavím, opustím spoločnosť a vezmem do rúk maliarsky štetec. Cez víkendy nechám vybitý telefón vybitým telefónom. Taktiež rada vyrazím na burzy a trhy, medzi ľuďmi, kde ma často strháva zmyslové vnímanie a pocit radosti z maličkostí. Práve pri takýchto situáciách má človek veľkú silu zastaviť čas a podmaniť si svoje okolie. Čarovné momenty prítomnosti, ich uvedomenie si a veľké poznanie sú pre mňa neoddeliteľnou súčasťou každodenného života. Ale okrem prirodzeného ma zvedavým zjavom priťahuje aj to nové umelé, nepoznané či virtuálne. Musím sa priznať, že táto doba mi je niečím sympatická. Je to jej šanca udeliť nám neobmedzené schopnosti? Pohybovať sa v sférach predstaviteľného nepredstaviteľného?

Dnešná realita prináša možnosť vybrať si, buď sa odovzdáte digitálnemu svetu ako niečomu fascinujúco novému, pohltí vás alebo sa mu budete vyhýbať a vrátite sa ku koreňom. Tak či onak, podľa mňa žiadne “alebo” vlastne ani neexistuje. Vždy mi bolo nesympatické deliť veci a myšlienky na čierne alebo biele, na pravdu a lož. Nielen svet je pestrofarebný, ale i sudy a úsudky by mali byť. A práve tu sa načrtáva otázka, či aj problematika “pohltenia našich mozgov digitalizáciou” nie je len o ľuďoch. Radikálna cesta nikam nevedie. Podľa mňa stačí nájsť ten bod hranice, od ktorého sa treba otočiť a ísť druhou stranou a tak nájsť určitú harmóniu medzi čiernym a bielym, medzi reálnym a virtuálnym.

A keď si to tak vezmeme, rýchlosť rozvoja nových technológií a digitalizácie je tak neúprosná, že sa v nej možno raz aj stratíme. Samotnú televíziu, nedávny vynález, vnímam dnes už len ako taký “retro” prostriedok na šírenie informácií. Keď si predstavím, aké obmedzené množstvo kanálov poskytuje televízia, koľko upravených informácií alebo skôr dezinformácií poskytuje toto médium, akú limitujúcu knižnicu nám dokáže ušetriť v porovnaní s možnosťami novších technológií. Existujú rôzne iné knižnice, napríklad on-line databázy, z ktorých si môžete vyselektovať to, čo chcete počuť, vidieť či k akej informácii sa chcete dopátrať. Takéto on-line knižnice môžeme pokladať za veľké priestory výberu.. Napriek tomu nie sú nekonečné. To, čo môžeme považovať za nekonečné sa skrýva len v nás a v našich myšliach. Ako sa k takejto nekonečnej databáze či knižnici dostať? Prostredníctvom čoho? Tu by som chcela dodať len jedno slovo: umenie (kniha?).

Za posledné dva roky ste spoznali mnohých ľudí z rôznych knižníc, mladších i starších. Majú niečo spoločné? Pýtam sa preto, lebo knižnica je veľa, ale častokrát majú spoločné len ten názov a obsahová náplň činnosti je odlišná. Čo s tým?

...Neviem odpovedať, naozaj....

Aké by mali byť verejné knižnice budúcnosti? Na čo by sa mali sústrediť, aby boli rovnocenným článkom celého systému kultúry? Ako zvýšiť a upevniť spoločenské postavenie verejných knižníc?

Na Slovensku sa pomaly začínajú, ako sa vraví, lámať ľady, inštitúcie postupne odstupujú od skostnatených tendencií a prijímajú do svojich stánkov čerstvý vietor. Verejné knižnice by sme mohli zaradiť do tejto skupiny. Kým si však nájdú svoje nové pevné postavenie v súčasnom systéme, tak sa mi celkom ťažko polemizuje o ich budúcnosti a smerovaní.

Z interných kruhov často počúvam o zahraničných knižniciach, ktoré klasický knihovnícky systém obrátili naruby a ako vidíme, podarilo sa im s podporou vnútroštátnej politiky zapadnúť, ba priam až vyniknúť v súčasnom digitálnom svete.

Postačí, keď slovenskí knihovníci budú načúvať týmto bolestivým prednesom alebo sa opýtajú: “Ako sa im to v tom zahraničí podarilo? Kde začali? ...”

(nezištne a bez bočných úmyslov sa pýtal Výkonný)

Čo by nás mohlo a malo zaujímať

Helena Mlejová - Eva Šulajová

Malý slovník bibliografov Slovenska. 2. časť

Kľúčové slová: 2012 - 2015 - bibliografia - bibliografické slovníky - prehľady - Slovensko

Bibliografia patrí medzi najvýznamnejšie knižničné činnosti, keďže je ako vedecká a praktická činnosť zameraná na komunikáciu bibliografických informácií o dokumentoch. Bibliografia zachytáva minulosť pre prítomnosť a budúcnosť. Bibliograf je odborný knižničný zamestnanec, ktorý svoju prácu robí dôsledne, ale aj napriek tomu často zostáva v tieni nedocenenia.

Pre pamäť súčasnej a aj budúcich generácií vydala **Ivana Poláková** Malý slovník bibliografov Slovenska. Po prvej časti z roku 2012, do ktorej sa nezmestili všetky bibliografické osobnosti, vyšla v októbri 2015 aj jeho 2. časť.

Slovník obsahuje abecedne zoradených 48 bibliografov, z nich je 45 žien a 3 muži. Štruktúru hesiel tvoria osobné a stručné životopisné údaje bibliografa, výber z diela, recenzie jeho tvorby (pokiaľ existujú) a literatúra o osobnosti (ak je k dispozícii).

Sama autorka naznačuje, že slovník nespĺňa úroveň dokonalosti, ale všetci, ktorí sa v tomto slovníku nachádzajú, sa svojím dielom práce podieľajú na mozaike slovenskej bibliografie.

Nás veľmi teší, že sa v ňom ocitli aj štyri kolegyne, ktoré väčšinu svojho pracovného života spojili s Mestskou knižnicou v Bratislave, pričom dve z nich sú stále pracovne aktívne.

Autorka slovníka odvieďla kus práce pre zachovanie pa-

miatky na ľudí, ktorí svoj pracovný život venovali a venujú knižničnej a bibliografickej činnosti.

Ďakujeme!

Bibliografický odkaz na slovník:

Malý slovník bibliografov Slovenska. 2. časť/Zost. Ivana Poláková; Odb. spolupráca Anna Kucianová; Tech. spolupráca Emil Rišian. [Martin] : [Ivana Poláková], 2015. 137 s. ISBN 978-80-972057-6-8 (brož).

**Ocenenia, ktoré boli udelené
tvorcom kníh a knihám samotným
za rok 2015**

Eva Cíferová

**Ceny udelené v súťaži
Najkrajšie knihy Slovenska 2015**

**CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR VYDAVATEĽSTVU
ZA CELKOVÚ VÝTVARNÚ A TECHNICKÚ KVALITU KNIHY**

**Slovenská pošta, a. s., Banská Bystrica
za knihu**

Najkrajšie slovenské poštové známky 2005 - 2014

**CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR AUTOROVI
ZA VYNIKAJÚCE ILUSTRÁCIE**

**Svetozár Košický
za knihu**

K. Nádaská – J. Michálek: Čerti, bosorky a iné strašidlá

CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR AUTOROVI
ZA VYNIKAJÚCU GRAFICKÚ ÚPRAVU

Palo Bálik

za knihu

K. Beňová a kol.: **Biedermeier**

CENA MINISTERSTVA KULTÚRY SR VYDAVATEĽSTVU
ZA BIBLIOFILSKÉ VYDANIE

M'ART PRINT, Veľké Zálužie a Ex Tempore, s. r. o., Bratislava

za prácu

AB 80

CENA MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU
A ŠPORTU SR VYDAVATEĽSTVU ZA UČEBNICU

Orbis Pictus Istropolitana, spol. s r. o., Bratislava

za sériu kníh

I. Kohanová a kol.:

Nový Pomocník z matematiky pre 5., 6., 7., a 8. ročník ZŠ

CENA ZVÄZU POLYGRAFIE NA SLOVENSKU TLAČIARNI
ZA MIMORIADNE POLYGRAFICKÉ SPRACOVANIE

TBB, a. s., Banská Bystrica

za knihu

K. Bajcurová – S. Petrová: **Palo Macho**

CENA BIBLIANY VYDAVATEĽSTVU
ZA NAJKRAJŠIU DETSKÚ KNIHU

Vydavateľstvo **BUVIK**, s. r. o., Bratislava

za knihu

M. Rázusová-Martáková – M. Príbusová:

Ako šlo vajce na vandrovku / O troch prasiatkach

CENA SLOVENSKEJ NÁRODNEJ KNIŽNICE
ZA ŠTUDENTSKÚ PRÁCU

Miroslava Rudášová za prácu **How deep is ocean?**

Satoko Fukui za prácu **Little fat Squirrel**
Lucia Žatkuliaková za prácu **Spíme snívame**
Lucia Uhríková za prácu **Kozliatka**

NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA 2015

a) Vedecká a odborná literatúra

- K. Nádaská – J. Michálek: **Čerti, bosorky a iné strašidlá**
Il. Svetozár Košický, kaligrafia Jana Papierniková, graf. úprava Eva Pěč Brezinová, vyd. Fortuna Libri, s. r. o., Bratislava, tlač Neografia, a. s., Martin
- W. Kasper: **Milosrdenstvo**
Graf. úprava Pergamen Trnava, s. r. o., Trnava, vyd. Spolok sv. Vojtecha - Vojtech, spol. s r. o., Trnava, tlač Ermat Praha, s. r. o., Praha
- Kol.: **Najkrajšie slovenské poštové známky 2005 - 2014**
Fot. Adrian Ferda a Daniela Mrázová, graf. úprava Adrian Ferda, vyd. Slovenská pošta, a. s., Banská Bystrica, tlač Kasico, a. s., Bratislava

b) Krásna literatúra

- J. Rihák: **Pentcho**
Il. Jaro Rihák, graf. úprava Pavlína Morháčová, vyd. Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava a Sandberg Film, s. r. o., Bratislava, tlač Finidr, s. r. o., Český Těšín

c) Literatúra pre deti a mládež

- E. Ondrejčka: **Abecedári**
Il. Barbora Paulovičová, graf. úprava Dušan Babjak, vyd. Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o., Bratislava, tlač Eterna Press, s. r. o., Bratislava

- M. Rázusová-Martáková – M. Príbusová: **Ako šlo vajce na vandrovku / O troch prasiatkach**
Il. a graf. úprava Vlado Král, vyd. Vydavateľstvo BUVIK, s. r. o., Bratislava, tlač Róbert Jurových - NIKARA, Krupina
- V. Šefčík: **Bola raz jedna láska**
Il. Ľuboslav Paľo, graf. úprava Erik Jakub Groch, vyd. Slniečkovo, o. z., Prešov, tlač TBB, a. s., Banská Bystrica
- Z. Mitošinková: **Cesta domov**
Il. Alica Raticová, graf. úprava Zuzana Liptáková, vyd. Egreš, o. z., Bratislava, tlač fronte, s. r. o., Pardubice
- J. H. Hoffstädter: **Cesta na svet**
Il. Petra Lukovicsová, graf. úprava Boris Meluš, vyd. Pavel Meluš O. K. O., Bratislava v spolupráci s Vydavateľstvom Slovart, spol. s r. o., Bratislava, tlač Tiskárna Helbich, a. s., Brno
- V. Laurent-Škrabalová: **Lapinovci z letiska**
Il. Matúš Maťátko, graf. úprava Boris Meluš, vyd. TRIO Publishing, s. r. o., Bratislava, tlač Kasico, a. s., Bratislava
- Rudá Sova (M. Rudášová): **Moje vodné dráčky**
Il. a graf. úprava Miroslava Rudášová, vyd. Virvar, s. r. o., Bratislava, tlač Kasico, a. s., Bratislava
- D. Hevier: **Škola po škole**
Il. Miloš Kopták, graf. úprava Mária Rojko (TOTO! je štúdio), vyd. Literárne informačné centrum, Bratislava, tlač GRASPO CZ, a. s., Zlín
- J. Tatár: **Turčianske povesti II**
Il. Peter Uchnár, graf. úprava Igor Štrbík, vyd. Matica slovenská, Martin, tlač P + M, s. r. o., Turany

d) Učebnice

- I. Kohanová a kol.: **Nový Pomocník z matematiky pre 5., 6., 7., a 8. ročník ZŠ**

Il. Viktor Csiba, graf. úprava Ladislav Blecha, vyd. Orbis Pictus Istropolitana, tlač Neografia, a. s., Martin

e) Knihy o výtvarnom umení a obrazové publikácie

- K. Beňová a kol.: **Biedermeier**

Graf. úprava Palo Bálik, vyd. Slovenská národná galéria, Bratislava, tlač Tiskárna Helbich, a. s., Brno

- B. Bachratý: **Laco Berger**

Fot. kolektív a archív, graf. úprava Pavel Choma, Linda Kuruc Marček a Laco Berger, vyd. Vydavateľstvo Slovart, spol. s r. o., Bratislava, pre Design Berger, s. r. o., Bratislava, tlač TBB, a. s., Banská Bystrica

- **Milan Paštéka**

Fot. kolektív a archív, graf. úprava Andrea Andreutti Pokorná, vyd. Vydavateľstvo Krása a Galéria mesta Bratislavy, Bratislava, tlač i+i print, spol. s r.o., Bratislava

- A. Sládek: **Medzičas**

Fot. Anton Sládek, il. Martin Kellenberger, graf. úprava Boris Meluš, vyd. Pavel Meluš O. K. O., Bratislava v spolupráci s Vydavateľstvom Slovart, spol. s r. o., Bratislava, tlač Tiskárna Helbich, a. s., Brno

- K. Bajcurová – S. Petrová: **Palo Macho**

Graf. úprava Peter Nosál, vyd. Ateliér Studená 10, o. z., Bratislava, v spolupráci s Vydavateľstvom Slovart, spol. s r. o., Bratislava, tlač TBB, a. s., Banská Bystrica

f) Bibliofilské tlače

- Kol.: **AB 80**

Il. 22 ilustrátorov, fot. Juraj Králik, graf. úprava Vladislav Rostoka, vyd. M'ART PRINT, Veľké Zálužie a Ex Tempore, s. r. o., Bratislava, tlač textu Cart print, s. r. o., Nitra, tlač grafik kolektív, knih. spracovanie Lida Mlichová, Žilina

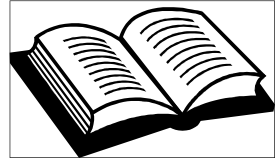
g) Študijné práce poslucháčov výtvarných a polygrafických škôl

- Z. Šebelová: **Bambolandia!**
Il. a graf. úprava Zuzana Šebelová, vyd. VŠVU, Bratislava, tlač Neumahr, Bratislava, knih. spracovanie Kníhviazačstvo J + D, spol. s r. o., Bratislava
- M. Rudášová: **How deep is the ocean?**
Il. a graf. úprava Miroslava Rudášová, vyd. VŠVU, Bratislava, tlač Miroslava Rudášová, Michalovce
- **Kozliatka**
Il. a graf. úprava Lucia Uhríková, vyd. Lucia Uhríková, Horné Obdokovce, tlač SOŠ polygrafická, Bratislava
- S. Fukui: **Little fat Squirrel**
Il. a graf. úprava Satoko Fukui, vyd. VŠVU, Bratislava tlač Karol Šoltés – K - soft, Bratislava
- L. Žatkuliaková: **Spíme snívame**
Il. a graf. úprava Lucia Žatkuliaková, vyd. VŠVU, Bratislava, tlač Vach.print, Bratislava

Špeciálne ocenenie poroty:

- A. Salmela: **Žirafia mama a iné príšery**
Il. a graf. úprava Emília Blašková, vyd. a tlač Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu, Levoča

N záver niečo pre pamätníkov

Vlasta Kalinová

Spomíname

Začiatkom januára tohto roku nás po dlhej chorobe opustila **PhDr. Jarmila Burgetová**.

Jej meno bude navždy pripomínať **veľkú osobnosť českého a slovenského knihovníctva**, v ktorom pôsobila celý svoj život.

Po ukončení vysokoškolského štúdia na Karlovej univerzite v Prahe nastúpila na umiestenku (ktoré boli vtedy povinné!) do vtedajšej Krajskej knižnice v Prešove. Pracovala u Dr. Jozefa Repčáka, ktorý jej vštepil lásku ku Slovensku a rovnako aj ku knižničnému „remeslu,“. Dr. Repčák bol jeden z dvoch (!) profesionálnych knihovníkov po 2. svetovej vojne na Slovensku, ktorý svoje odborné vzdelanie získal v jednoročnom knihovníckom kurze u Jiřího Mahena v Brne.

Životným heslom Dr. Repčáka, ktoré odovzdal celej našej knihovníckej generácii, bolo, že byť knihovníkom nie je zamestnanie, ale **povolanie**.

Tak mladá absolventka Burgetová čerpala z bohatých skúseností a vedomostí Jozefa Repčáka. Po celý život sa cítila byť Repčákovou žiačkou. Získané vedomosti uplatnila neskôr vo svojej práci na československom Ministerstve kultúry. Okrem toho aktívne pracovala aj v Spolku českých knihovníkov, avšak po jeho zrušení musela na zásah Jaroslava Lipovského odísť aj z ministerstva. Napokon našla svoje uplatnenie v knižnici ČSAV.

Výpočet aktivít, ako aj zoznam jej publicistickej činnosti presahuje rozsah tohto časopisu, preto ho nepublikujeme. V tejto krátkej spomienke ešte doplníme, že v Prešove sa J. Burgetová zoznámila aj so svojím budúcim manželom Arnoštom Burgetom, neskorším veľmi známym novinárom a chartistom.

J. Burgetová bola členkou aj Spolku slovenských knihovníkov.

Spomíname s úctou!

Občasník

si dovoľuje na tomto mieste a takouto formou zablahoželať všetkým, ktorí si v uplynulom období pripomenuli životné jubileum, podarilo sa im vyriešiť nejaký pracovný alebo osobný problém, získali nejaké ocenenie a uznanie za svoju prácu alebo sa im jednoducho podarilo niekoho potešiť, niekomu pomôcť alebo len tak, urobiť dobrý skutok, či už na svojom pracovisku alebo vo svojom súkromnom živote.

**Pevné zdravie a veľa úspechov
v ďalších životných krokoch, priatelia!**

Vydavateľ a redakčná rada opäť
(už tridsiatydrhýkrát)

d'akujú všetkým fyzickým a právnickým
osobám za pomoc, vďaka ktorej uzrelo svetlo sveta a
mohlo byť všetkým členom Krajskej pobočky
SSKK BK

doručené toto číslo Občasníka.

Ďakujeme tiež všetkým autorom
príspevkov, ktoré sú v ňom uverejnené, za to,
že neváhali vziať do ruky „pero“ a prispieť tak
k dotvoreniu a ozvláštneniu jeho obsahu.

Čas síce rýchlo beží, ale nikdy nie je neskoro!

Prosíme všetkých, ktorí chcú zaplatiť

(a ešte to nestihli)

členské na rok 2016,

aby tak urobili čo najskôr

a podporili aj týmto spôsobom

činnosť a aktivity

**Spolku slovenských knihovníkov
a knižníc,**

**ktorý s Vašou pomocou bude môcť lepšie
presadzovať a obhajovať záujmy nášho stavu**

knihovnickeho a jeho postavenie

v spoločnosti!

ĎAKUJEME!

